

گفت‌وگو با نادر مشایخی

تدریس موسیقی در ایران شکست خورده است

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

نت‌هایی مثل دو، ر، سل و... را نشان دهم. واقعا هم همین طورا، موسیقی متشکل از مجموعه صداهاست و این شنونده است که با شنیدن یک قطعه، مفهومی را از یک اثر موسیقایی دریافت می‌کند.

شما در سال‌های اخیر به واکاوای موسیقی سینمای جهان هم پرداخته‌اید، این مسئله نشأت گرفته از علاقه مندی شخصی شما نسبت به سینماست؟

وقتی شانزده سالم بود هم به سینما علاقه داشتم و هم می‌خواستم موسیقی کار کنم؛ اما پدرم مخالفت کرد و گفت باید از بین این‌ها یکی را انتخاب کنی، چون فعالیت هم‌زمان در هر دو عرصه نشدنی است و من هم موسیقی را برداشتم. البته پیش از آن که مسیرم را به شکل جدی انتخاب کنم، با دوستانم فیلم‌های سوپر هشت می‌ساختیم و تمام کارهایم از جمله نگارش فیلمنامه، تدوین و صداگذاری را هم خودمان انجام می‌دادیم. در زمان نوجوانی من، انجمنی به نام انجمن سینمای آزاد بود که با قرار دادن بودجه در اختیار جوانان و نوجوانان، این امکان را به آنها می‌داد تا فیلم بسازند و من هم جزو جوانانی بودم که در این انجمن فعالیت می‌کردم. اما بعد از آن که پدرم تاکید کرد فقط یکی از این دو را می‌توانم انتخاب کنم سینما را رها کردم و به سراغ موسیقی رفتم.

هدفتان از راه‌اندازی مدرسه موسیقی چه بود و چقدر به آنچه می‌خواستید، اید نزدیک شده‌اید؟

اصلی‌ترین هدفم این بود که مجالی را برای فعالیت بیشتر جوانان فراهم کنم و از همه مهم‌تر می‌خواستم متدهایی درست کنم که متدروزی باشد و جوانان نسبت به یادگیری آن بیشتر ترغیب شوند. نه متدهایی که الان تدریس می‌شود و عملا نتیجه‌بخش هم نیست. به نظر من تدریس موسیقی در حال حاضر در ایران شکست‌خورده است، چون واقعا ثمری در پی نداشته است. کما این که در این سال‌ها بعضی از جوانان که در رشته موسیقی تحصیل کرده‌اند، بعد از فارغ‌التحصیلی جذب کار در تاکسی‌های اینترنتی شده‌اند! دلیل این مسئله آموزش اشتباه و متدهای اشتباه است. من در کنار همکارانم که بسیار فعال و خلاق هستند و در این سال‌ها مرا در تاسیس مدرسه موسیقی باری داده‌اند، قصد داشته‌ام متدهایی را ایجاد کنم که در پیشبرد فعالیت موسیقایی جوانان تاثیر بگذارد. البته می‌دانم در این زمینه مسیر طولانی در پیش است که امیدوارم بتوانم این هدف را محقق کنم. اصباخبر

هنرمندان، دانشمندان و حتی نویسندگان به این نکته توجه می‌کنند که می‌توانند در کنار فعالیت تخصصی خود از سایر هنرها هم برای بهبود روند کارشان بهره بگیرند.

یکی از تازه‌ترین برنامه‌هایی که قرار است به زودی در مدرسه موسیقی شما شاهد آن باشیم درس گفتاری با محوریت «تاثیر بکت بر موسیقی روزگار خود» است، چطور شد که آثار بکت را دستمایه برگزاری چنین مبحثی قرار داده‌اید؟

چون بکت نویسنده‌ای است که برای اولین بار چیزهایی را فرموله کرد که در موسیقی قابل استفاده بود. یکی از این‌ها مسئله تکرار است که بکت به آن توجه زیادی دارد و جالب این که در موسیقی هم تکرار برای ما اهمیت زیادی دارد و موسیقیدانان از چندین حالت مختلف تکرار استفاده می‌کنند. این تکرار در ادبیات، به ویژه آثار بکت هم زیاد به چشم می‌خورد. از طرفی، بکت به جریان اتفاقی بودن کلمات تاکید دارد و خودش هم در جایگاه یک نویسنده کلمات را اتفاقی استفاده می‌کند. همین مسئله موجب می‌شود تا کلمات در اغلب آثار او به تدریج بار معنایی خود را از دست بدهند و به صدا تبدیل شوند. حالا بگذریم از این که بکت از جمله نویسندگانی است که همیشه نگاهی به موسیقی داشته و موسیقی برایش اهمیت زیادی دارد. من در این درس گفتار که طی روزهای آتی برگزار خواهد شد می‌خواهم به این نکته بپردازم که بکت از این منظر چقدر بر روی آهنگسازان هم‌دوره خود و بعد از خودش تاثیر گذاشته است.

باتوجه به این که سبک غالب آثار بکت ابزورد است چقدر سعی کرده‌اید به این مولفه در موسیقی توجه کنید؟

بیشتر می‌خواستم به دیگر اشتراکاتی که بکت بین ادبیات و موسیقی می‌بندد توجه داشته باشم. کلمات همیشه بار معنایی دارند، یعنی اصطلاحا سمانتیک هستند و اگر این جنبه را از کلمات بگیریم حالت فونتیک پیدا می‌کند و من بیشتر از این جنبه به آثار بکت نگاه کرده‌ام. در واقع چیزی که در موسیقی از آثار بکت برای ما قابل استفاده است هم همین است. جالب است بدانید که موزسین‌های بزرگ جهان به این مسئله معتقدند که موسیقی معنایی ندارد! در این زمینه نقل قول معروفی وجود دارد. از استراوینسکی پرسیدند می‌خواستی با ساخت فلان سمفونی‌ات چه بگویی؟ و او جواب می‌دهد: هیچ! فقط می‌خواستم

آزاده صالحی - نادر مشایخی یکی از هنرمندان شناخته‌شده در عرصه موسیقی معاصر به شمار می‌رود. او که از سال‌های گذشته تا امروز در حیطه‌های رهبری ارکستر، آهنگسازی و تدریس موسیقی فعالیت مستمر داشته است، در سال‌های اخیر به تاسیس مدرسه موسیقی پرداخته است که به گفته خودش، اصلی‌ترین هدف از راه‌اندازی این مدرسه، حمایت از فعالیت هنرمندان جوان و تربیت قوه شنیداری آنها در زمینه موسیقی است. با این هنرمند پر سابقه درباره فعالیت‌های اخیرش به گفت‌وگو نشستیم.

شما از معدود هنرمندانی هستید که همیشه سعی کرده‌اید، پیوندهایی بین موسیقی و هنرهای دیگر برقرار کنید، به عنوان مثال، در سال‌های اخیر از تعامل سینما و موسیقی یا ادبیات و موسیقی بهره زیادی گرفته‌اید، اگر ممکن است درباره این مسئله توضیح دهید.

از دوره رنسانس و پیش از آن هم تعامل و اثربخشی هنرها بر روی یکدیگر وجود داشته است. به طوری که در آن دوره، موزیسین‌ها فقط موزیسین صرف نبودند بلکه دستی هم در ادبیات و نمایش هم داشتند و در واقع هنرمندانی چند رشته‌ای بودند. همان‌طور که ما در ایران دانشمندانی داشته‌ایم که در شاخه‌های مختلفی از جایگاه بالای علمی و هنری برخوردار بوده‌اند. نمونه آن فارابی است که در کنار تسلط به علوم، به موسیقی هم اشراف زیادی داشته است. یا خیام که علاوه بر این که ریاضیدان برجسته‌ای بوده، اما در کنار آن، در نجوم و سایر حیطه‌ها هم فعالیت داشته و تقویم جلالی که او به وجود می‌آورد هنوز برای ما ایرانیان کاربرد دارد. یا همین طور، بوعلی سینا که گرچه گیاه‌شناس بوده اما به او لقب حکیم هم داده‌اند. اصولا کلمه حکیم به این معنی است که یک فرد نسبت به همه چیز اطلاع دارد. اما به طور کلی در جهان، مسئله چند رشته‌ای از دوره باروک رفته‌رفته کمرنگ شد و هنرمندان و دانشمندان به سمت فعالیت در حوزه تک رشته‌ای گرایش پیدا کردند. تاجایی که وقتی به عصر خرد می‌رسیم، این گرایش به اوج خود رسیده و هر کسی حرف خودش را می‌زند و فقط در یک شاخه متمرکز است. نمونه‌اش پتهون است که فقط روی موسیقی کار می‌کرده است. اما از دوره‌ای به بعد، مسئله چند رشته‌ای دوباره در جهان اهمیت می‌یابد و

سرمایه گذاران
محمد حسینیخانی
حنیف سروری
بنیاد سینمای فارابی

پچ کاره

فیلمی از
عادل تبریزی

تهیه کننده: میروال اله مدنی
تهیه کننده اجرایی و مجری طرح: حنیف سروری

حامد بهداد | باران کوثری | سروش صحت | بهرنگ علوی
امیرحسین رستمی | نادر سلیمانی | یژن بنفشه خواه | سیاوش چراغی پور | محمد الهی
مریم همتیان | ایمان اسماعیل پور | علی باغفر | حامد شیحی | وحید رحمتی
داود ونداده | با معرق علی راد باحتیور، فرهاد آبیض باهرمندی | جمشید هاشم پور (آریا)
خاطره سازان رضا صفائی پور - حسن رضایی

پخش از
سینما